

APSTIPRINU

Alūksnes novada pašvaldība

Mārkālnes pagasta pārvaldes
vadītāja *[Signature]* D.VĪTOLA

02.10.2014.

Lūkumīša ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi

SASKAŅOTS

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskais institūts "BIOR"

[Signature]
Zinātniskais institūts "BIOR"
Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs
Georgs Korņilovs

SASKAŅOTS

Valsts vides dienesta
Madonas reģionālā vides pārvalde

VVD Madonas reģionālās
vides pārvaldes
direktors

[Signature] J.Sobko

Rīga, 2014

Darba izpildītāji – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu nodaļas darbinieki:

Jānis Birzaks, laboratorijas vadītājs

Ēriks Aleksejevs, vadošais pētnieks

Jānis Aizups, pētnieks

Māris Strūģis, pētnieks

Jānis Bajinskis, asistents

Jānis Šlūke, asistents

Toms Zālāns, asistents

1. Ūdenstilpes raksturojums

Lūkumīša ezers (ūdenstilpes kods 52216) atrodas Alūksnes novada teritorijā ($27^{\circ} 06' 58'' / 57^{\circ} 29' 59''$).

Saskaņā ar Civillikumu un Civillikuma II Pielikumu Lūkumīša ezers ir privāta ūdenstilpe, kurā zvejas tiesības pieder valstij.

Ezera ūdens virsmas platība ir 52 ha, maksimālais dziļums – 2,8 m, vidējais – 1,9 m (Valsts meliorācijas projektēšanas institūta 1975. gada dati).

Lūkumīša ezers ir caurtekošs. Tajā ietek dažas nelielas ūdensteces. No ezera iztek Melderupīte (Lūkumiešu strauts), kas ietek Vaidavā. Tālākā notece caur Mustjegi un Gauju uz Rīgas jūras līci.

Uz Melderupītes izveidots regulators. Pēc V/U "Meliorprojekts" 2000. gada dati ezeram ir sekojoši ūdens līmeņi: minimālais – 174,0, normālais – 174,2 un maksimālais – 174,7.

Ezera grunts pārsvarā dūņaina, vietām smilšaina.

Viršūdens aizaugums, ko veido niedres, meldri, kosas, vilkvālītes, grīšļi un citi ūdensaugi, novērtēts ap 10% no ezera ūdens virsmas platības.

Lūkumīša ezers pieder pie eitrofa tipa ezeriem, kam raksturīga augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Ezera piekrastē intensīva saimnieciska darbība nenotiek. Krastmala apaugusi ar kokiem un krūmiem, apkārt purvs, vietām – mežs un pļavas. Ap ezeru ir atsevišķas viensētas. Kopumā ezera ūdens kvalitāte atbilst zivsaimniecības vajadzībām.

Saskaņā ar Mārkalnes pagasta teritorijas plānojumu Lūkumīša ezeram aizsargjoslas platums ir 100 m.

Saskaņā ar Zvejniecības likumu, ap ezera krastu noteikta 4 m plata tauvas josla, ko zvejnieki un makšķernieki drīkst izmantot, pārvietojoties gar krastu, bet citām ar zvejniecību saistītām vajadzībām to var izmantot pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

2. Ihtiofauna

No 08. līdz 09.07.2014. Lūkumīša ezerā tika veikta kontrolzveja, izmantojot tīklus ar linuma acu izmēru 8, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60 un 70 mm, mazuļu vadu (linuma acu izmērs āmī – 5 mm) un vēžu murdus.

2014. gada kontrolzvejā Lūkumīša ezerā tika konstatētas 5 zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, rauda *Rutilus rutilus*, līnis *Tinca tinca*, ausleja *Leucaspis delineatus* un asaris *Perca fluviatilis*.

Ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas 2 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 78% un asari – 22%.

Ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 3 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 64%, asari – 35% un līdakas – 1%.

Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 3 sugu zivis, no kurām pēc skaita: līdakas – 34%, līņi – 33% un asari – 33%.

Ar mazuļu vadu noķertas 4 sugu zivis: līdaka, rauda, ausleja un asaris.

Ar vēžu murdiem vēži netika noķerti.

Pēc piecdesmito gadu datiem ezerā bijušas sastopamas 8 zivju sugas: līdaka, plicis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, asaris un ķīsis.

Nozvejas statistikā no 1952. gada līdz 2013. gadam pieminētas 8 zivju sugas: līdaka, plaudis, rauda, līnis, karūsa, karpa, vīķe un asaris.

Makšķernieku lomu uzskaites statistikā no 1979. gada līdz 1991. gadam pieminētas 7 zivju sugas: līdaka, plaudis, rauda, līnis, karpa, zutis un asaris.

Lūkumīša ezerā 1986. – 1989. gadā ielaistas līdakas, bet pirms 1979. gada – līņi un sudrabkarūsas.

3. Ezera līdzšinējā zivsaimnieciskā izmantošana

Lūkumīša ezers apzvejots no 1952. gada līdz 2013. gadam. No 1964. gada līdz 1991. gadam ezers bija nodots lietošanā Mednieku un makšķernieku biedrībai. No 1992. gada līdz 2013. gadam ezeru apzvejoja individuālie zvejnieki, kā arī Mednieku klubi "Mārkalne" (1993., 1994.) un "Silmalas" (2012., 2013.).

Oficiāli reģistrētā nozveja piecdesmitajos gados svārstījies no 245 kg līdz 3605 kg (vidēji – 838 kg) gadā (1. tab.) ar vidējo produktivitāti 16,1 kg no hektāra (2. tab.), sešdesmitajos gados – no 152 kg līdz 1233 kg (vidēji – 647 kg) gadā vai 12,5 kg/ha, deviņdesmitajos gados – no 42 kg līdz 437 kg (vidēji – 193 kg) gadā vai 3,7 kg/ha, un no 2000. gada līdz 2013. gadam – no 178 kg līdz 679 kg (vidēji – 373 kg) gadā vai 7,2 kg/ha. Nozvejas svārstības galvenokārt skaidrojamas ar izmaiņām zvejas intensitātē.

Makšķernieku lomi Lūkumīša ezerā no 1979. gada līdz 1991. gadam svārstījies no 770 kg līdz 3575 kg (vidēji – 1324 kg) gadā (3. tab.) ar vidējo produktivitāti 25,5 kg/ha (4. tab.).

4. Zivju krājumu raksturojums

No 1952. gada līdz 2013. gadam vidējā zivsaimnieciskā produktivitāte bijusi samērā augsta – 9,0 kg/ha. Nozvejas pamatmasu veidoja raudas, līdakas, līņi, asari un karūsas. Minētajām sugām šajos gados vidējā produktivitāte ir attiecīgi 3,4 kg/ha, 2,4 kg/ha, 1,4 kg/ha, 1,2 kg/ha un 0,6 kg/ha, atsevišķos gados sasniedzot: raudām – 32,3 kg/ha, līdakām – 35,2 kg/ha, līņiem – 5,6 kg/ha, asariem – 3,7 kg/ha un karūsām – 8,6 kg/ha.

2014. gada kontrolzvejā ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 3 sugu zivis, no kurām pēc masas: raudas – 53%, asari – 42% un līdakas – 5%. Ar 40 –

70 mm tīkliem noķertas 3 sugu zivis, no kurām pēc masas: līņi – 38%, līdakas – 37% un asari – 25%.

Kopumā, spriežot pēc kontrolzvejas rezultātiem, Lūkumīša ezera zivju krājumu pamatmasu veido raudas, asari, līņi un līdakas. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar linuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 2,0 kg zivju, bet uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 0,1 kg, kas ir slikts rezultāts Latvijas ezeriem vasaras sezonā un samērā slikts atbilstoša tipa ezeriem.

5. Iespējamā ezera zivsaimnieciskā izmantošana

5.1. Dabisko zivju krājumu izmantošana

Zivis tiek zvejotas un makšķerētas, izmantojot to pašatražošanos. Zivju ielaišana netiek veikta. Nozvejas pamatmasu veidos raudas, asari, līņi un līdakas. Ezera ikgadējā potenciālā galveno "rūpniecisko" zivju sugu kopējā nozveja, ieskaitot rūpniecisko zveju, makšķerēšanu, kā arī citas iespējamās neregistrētās nozvejas, varētu būt ap 50 kg/ha, kas pie ezera laukuma 52 ha dod ap 2,6 t gadā.

5.2. Zivju krājumu mākslīga papildināšana

- Gadījumā, ja līdakas tiek intensīvi zvejotas un/vai makšķerētas, var veikt to kāpuru (ap 500 gab./ha jeb 25 tūkst. gab. gadā) vai mazuļu (ap 100 gab./ha jeb 5 tūkst. gab. gadā) ielaišanu uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 50 ha.

- Iespējams veikt zušu mazuļu ("stiklveida zušu") ielaišanu ap 100 gab./ha jeb 5 tūkst. gab. gadā vai paaudzētus zušu mazuļus 20 gab./ha jeb vienu tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha. Ezerā iespējams ielaist arī divvasaru karpas ap 50 gab./ha jeb 2,5 tūkst. gab. gadā

uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha. Mazāka izmēra karpu ielaišana būs samērā neefektīva, jo tās labāk par vietējām zivīm pieejamas līdakām.

- Iespējama arī dažāda vecuma sudrabkarūsu ielaišana līdz 100 gab./ha jeb ap 5 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha.

6. Ezera zivsaimnieciskās izmantošanas noteikumi

6.1. Rūpnieciskā zveja

6.1.1. Zivju zveja veicama, ievērojot rūpnieciskās zvejas noteikumus iekšējos ūdeņos.

6.1.2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 30. novembra noteikumiem Nr.1374 "Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos" Lūkumīša ezerā noteikts tīklu limits – 250 m. Katrus 30 m no tīklu kopgaruma var aizstāt ar 1 murdu un kopumā lietot līdz 8 murdēm, proporcionāli samazinot tīklu limitu. Pašvaldība reizi gadā līdz 1. jūlijam var iesniegt "BIOR" priekšlikumus par zvejas limitu izmaiņām.

6.2. Amatierzveja – makšķerēšana

6.2.1. Makšķerēšana veicama, ievērojot vispārējos makšķerēšanas noteikumus.

6.2.2. Lai regulētu makšķernieku skaitu, ietekmi uz vidi, limitētu zivju krājumu izmantošanu un iegūtu papildus līdzekļus zivju krājumu papildināšanas pasākumu veikšanai, ezerā vai tā daļā var organizēt licencēto makšķerēšanu.

6.2.3. Licencēto makšķerēšanu organizē, saņemot pašvaldības pilnvarojumu, un, ievērojot Ministru kabineta 2003. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 574 "Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, karpas u.c.);

- noteikta atbildīgā pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;

- tiek veikti Madonas reģionālās vides pārvaldes ieteikti pasākumi ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;

- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, laivu bāzu un atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

6.3. Zivju dzīves vides uzlabošana un to krājumu papildus aizsardzība

- Lai pastiprinātu zvejas kontroli un apkarotu iespējamo maluzvejniecību Lūkumīša ezerā, zivju krājumu aizsardzībā būtu vēlams iesaistīt pašvaldības pilnvarotas personas.

- Tā kā Lūkumīša ezerā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tad nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.

Zivju rūpnieciskā nozveja Lūkumiša ezerā 1952. – 2013. gadā (kg)

Gads	Līdaka	Plaudis	Rauda	Līnis	Karūsa	Karpa	Vīķe	Asaris	Kopā
1952	117	-	244	-	-	-	-	-	361
1953	1828	-	1682	-	-	-	-	95	3605
1954	106	-	207	-	-	-	-	-	313
1955	26	-	219	-	-	-	-	-	245
1956	52	-	251	-	-	-	-	-	303
1958	188	-	318	-	445	-	-	3	954
1959	66	-	-	17	-	-	-	-	83
1961	167	-	590	-	-	-	-	90	847
1962	58	-	94	-	-	-	-	-	152
1963	192	-	164	-	-	-	-	-	356
1964	223	-	835	39	14	-	84	38	1233
1992	50	-	31	35	17	-	-	86	219
1993	69	-	-	19	-	-	-	45	133
1994	6	-	-	34	-	-	-	2	42
1996	41	-	15	79	-	-	-	49	184
1997	44	-	53	166	8	1	-	165	437
1998	31	-	46	21	2	-	-	89	189
1999	12	-	13	63	12	-	-	44	144
2000	19	-	61	47	4	-	-	81	212
2001	78	-	104	45	11	-	-	119	357
2002	102	-	160	60	24	-	-	147	493
2003	65	-	156	78	42	-	-	194	535
2004	120	4	177	145	68	-	-	165	679
2005	29	-	55	123	37	-	-	101	345
2006	24	-	52	40	23	-	-	39	178
2007	9	-	41	87	2	-	-	47	186
2008	69	-	43	126	40	-	-	77	355
2009	30	-	44	115	13	-	-	82	284
2010	60	-	16	288	43	-	-	106	513
2011	8	-	30	117	25	-	-	47	227
2012	26	-	1	293	71	-	-	59	450
2013	81	-	23	272	19	-	-	11	406

2. tabula

Lūkumīša ezera zivju rūpnieciskā produktivitāte 1952. – 2013. gadā (kg)*

Gads	Līdaka	Plaudis	Rauda	Līnis	Karūsa	Karpa	Viķe	Asaris	Kopā
1952	2,3	-	4,7	-	-	-	-	-	7,0
1953	35,2	-	32,3	-	-	-	-	1,8	69,3
1954	2,0	-	4,0	-	-	-	-	-	6,0
1955	0,5	-	4,2	-	-	-	-	-	4,7
1956	1,0	-	4,8	-	-	-	-	-	5,8
1958	3,6	-	6,1	-	8,6	-	-	0,1	18,4
1959	1,3	-	-	0,3	-	-	-	-	1,6
1961	3,2	-	11,3	-	-	-	-	1,7	16,2
1962	1,1	-	1,8	-	-	-	-	-	2,9
1963	3,7	-	3,2	-	-	-	-	-	6,9
1964	4,3	-	16,1	0,8	0,3	-	1,6	0,7	23,8
1992	1,0	-	0,6	0,7	0,3	-	-	1,7	4,3
1993	1,3	-	-	0,4	-	-	-	0,9	2,6
1994	0,1	-	-	0,7	-	-	-	-	0,8
1996	0,8	-	0,3	1,5	-	-	-	0,9	3,5
1997	0,8	-	1,0	3,2	0,2	-	-	3,2	8,4
1998	0,6	-	0,9	0,4	-	-	-	1,7	3,6
1999	0,2	-	0,3	1,2	0,2	-	-	0,8	2,7
2000	0,4	-	1,2	0,9	0,1	-	-	1,6	4,2
2001	1,5	-	2,0	0,9	0,2	-	-	2,3	6,9
2002	2,0	-	3,1	1,2	0,5	-	-	2,8	9,6
2003	1,3	-	3,0	1,5	0,8	-	-	3,7	10,3
2004	2,3	0,1	3,4	2,8	1,3	-	-	3,2	13,1
2005	0,6	-	1,1	2,4	0,7	-	-	1,9	6,7
2006	0,5	-	1,0	0,8	0,4	-	-	0,8	3,5
2007	0,2	-	0,8	1,7	-	-	-	0,9	3,6
2008	1,3	-	0,8	2,4	0,8	-	-	1,5	6,8
2009	0,6	-	0,8	2,2	0,3	-	-	1,6	5,5
2010	1,2	-	0,3	5,5	0,8	-	-	2,0	9,8
2011	0,2	-	0,6	2,3	0,5	-	-	0,9	4,5
2012	0,5	-	-	5,6	1,4	-	-	1,1	8,6
2013	1,6	-	0,4	5,2	0,4	-	-	0,2	7,8

* – produktivitāte zemāka par 0,1 kg/ha nav norādīta

3. tabula

Makšķernieku lomi Lūkumīša ezerā 1979. – 1991. gadā (kg)

Gads	Līdaka	Plaudis	Rauda	Līnis	Karpa	Zutis	Asaris	Nešķirotas	Kopā
1979	800	-	280	-	-	-	300	-	1380
1980	320	-	190	60	-	-	190	120	880
1981	310	-	140	100	-	-	400	-	950
1982	620	-	160	105	-	-	260	-	1145
1983	320	-	110	120	-	-	360	-	910
1984	360	-	120	80	-	-	320	-	880
1985	355	-	131	90	-	-	300	-	876
1986	390	-	60	100	-	-	150	250	950
1988	460	160	190	435	60	3	-	60	1368
1989	706	2319	133	-	-	-	417	-	3575
1990	700	200	400	100	-	-	800	-	2200
1991	300	200	120	-	-	-	150	-	770

4. tabula

Lūkumīša ezerā makšķerēšanas produktivitāte 1979. – 1991. gadā (kg/ha)

Gads	Līdaka	Plaudis	Rauda	Līnis	Karpa	Zutis	Asaris	Nešķirotas	Kopā
1979	15,4	-	5,4	-	-	-	5,8	-	26,6
1980	6,2	-	3,7	1,2	-	-	3,7	2,3	17,1
1981	6,0	-	2,7	1,9	-	-	7,7	-	18,3
1982	11,9	-	3,1	2,0	-	-	5,0	-	22,0
1983	6,2	-	2,1	2,3	-	-	6,9	-	17,5
1984	6,9	-	2,3	1,5	-	-	6,2	-	16,9
1985	6,8	-	2,5	1,7	-	-	5,8	-	16,8
1986	7,5	-	1,2	1,9	-	-	2,9	4,8	18,3
1988	8,8	3,1	3,7	8,4	1,2	0,1	-	1,2	26,5
1989	13,6	44,6	2,6	-	-	-	8,0	-	68,8
1990	13,5	3,8	7,7	1,9	-	-	15,4	-	42,3
1991	5,8	3,8	2,3	-	-	-	2,9	-	14,8